نظارت رواياتِ «هوّن علی امتی» بر تسهیل در تلاوت قرآن

عرض من این است: در روایات حوزه‌های ظریفی هست که با هم مخلوط شده است. «نزول علی سبعة احرف» و «اقرئه علی سبعة احرف» دو حوزه است. چه جور حوزه‌ای است؟ یک وقتی است که می‌گویی‌م در امت من پیرمرد هست، بچه هست، با سواد هست، بی سواد هست، همه می‌خواهند نماز بخوانند، لذا می‌گویی «هوّن علیه‌م». «هوّن» یعنی چه؟ یعنی فرمایش آقا؟ یعنی هفت آیه است که نمی‌توانند آن‌ها را حفظ کنند؟ این‌که مقصود نیست. «هوّن» یعنی این‌ها غلط می‌خوانند. در آن تعبیری هست که میان آن‌ها پیرمرد هست، طفل هست؛ آیا یعنی طفل نمی‌تواند پنج آیه را حفظ کند؟ خب همانطور که ده آیه را حفظ می‌کند این پنج تا را هم حفظ می‌کند. بلکه یعنی نمی‌تواند بخواند. کلام خدا را در تلاوت خراب می‌کند. اگر خدای متعال سخت بگیرد و حرف واحد باشد، اگر او یک حرف کلام خدا را تغییر بدهد معاقب است.

لذا «هوّن» به چه معنا است؟ یعنی وقتی این‌ها کلام تو را تلاوت می‌کنند، بر آن‌ها سخت نگیر. نه این‌که به این معنا باشد که کتاب تو بر هفت وجه بیاید. «هوّن علیه‌م»، یعنی «اقرأ علی سبعة احرف». این سبعه یعنی لهجه‌ها. هر کسی با لهجه خودش می‌خواند.

شاگرد: یعنی مثلاً این عادت به اماله دارد، سخت نگیری‌م و بگذاری‌م با اماله بخواند.

استاد: بله، یا دیگری اصلاً نمی‌تواند اماله بکند. هوّن؛ مشکلی نداشته باشد. این خیلی روشن است. یعنی تلاوت عرف عام وقتی می‌خواهد حکایت بکند؛ تلاوت همان حکایت کلام ملک است. ملک وحی یک کلامی را آورده و من می‌خواهم کلام او را بخوانم، چطور بخوانم؟ همانطوری که او بر حضرت آورده است. این خیلی سخت است و اگر رعایت نکنی‌م معاقب می‌شوی‌م... .

شاگرد: یکی زبانش این طور است که «ال» را «ام» می خواند . « امن امبر امصیام فی امسفر » .

استاد: او خودش بخواند. به لهجه‌ای که خودش راحت است، بخواند.«فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ[1]»؛ یعنی چه؟ «وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ[2]». تیسر یعنی هر چه که می رسید بخوانید که معنای واضح آن است. یک معنای آن این است: «تیسّر فی تلاوتکم و فی ادائکم». «فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ »؛ یعنی «کان یسرا فی لسانکم». صبر نکنید که بگویید الآن از آسمان بر من عذاب نازل می‌شود. چون کلام خدا را تغییر دادم.«إن سيء بلال عند الله شيئ». حتی روایت دیگرش هم هست. در کافی شریف است ای در جای دیگر. کسانی که قرآن می‌خوانند و غلط می‌خوانند، ملک می‌آید درست آن را به آسمان می‌برد. این یعنی خداوند سخت نگرفته است. و الا کاری نداشت از روز اول شارع بفرمایدی کسانی که قرار است قرآن را غلط بخوانند دور قرآن نروند؛ قرآن کلام من است، باید محفوظ بماند،

محکم بماند، هر کسی که قرار است غلط بخواند سراغش نرود. کاری ندارد که این دستور را بدهد. اما می‌بینیم نه.

شاگرد: هفت حرف را بعضی به هفت لهجه معنا کرده اند.

استاد: قاسم بن سلاّم کتابی دارد؛ از متقدمین است. اینها را توضیح می‌دهد. طبری هم در مقدمه تفسیر هم این را می‌گوید. می‌گوید کل لهجه‌های عرب هفت تا است. اسم می‌برد. مقدمه تفسیر طبری مقدمه خوبی است. خیلی هم مفصل است. اینها را توضیح می‌دهد. اگر صحبت لهجات است،هوازن و بنی تمیم و سائر لهجات را اسم می برد که این ها طبق آنها است.

شاگرد: هفت تا را می‌گویند اما وقتی می‌شمارند شش تا است.

استاد: اصلاً برخی گفته‌اند این هفت یعنی زیاد. علی سبعة احرف یعنی لهجات عرب هرچه می‌خواهد باشد. آیه شریفه چه می‌فرماید؟ «وَلَوْ أَنَّما في الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ[3]»؛ این سبعه یعنی خیلی زیاد. نه اینکه اگر ثمانیة ابحر شد، دیگر می‌تواند شمرد. آن جا گفته‌اند که مقصود از سبعه یعنی خیلی زیاد. عده‌ای هم در سبعة احرف این را گفته‌اند که یعنی خیلی زیاد.

شاگرد۲: معلوم نیست که این وجه خیلی درست باشد.

استاد: بله، قبلاً از این صحبت شد. ولی در اینکه هفتاد وجه برای سبعة احرف گفته‌اند، بدون اغراق می‌توان گفت که بالای بیست-سی مورد از آنها درست است. یعنی وجوهی است که شارع مقدس با نفس قدسی‌ای که محیط بر زمان و مکان است، همه را اراده فرموده است. چون اینها وجوه صحیحه ای است. یک وجه محوری‌ای دارد که جای خودش است. چرا؟ چون اینها وجوه صحیحه است. یک وجه محوری دارد که جای خودش است، ولی وجوه صحیحه ای دارد که چه مانعی هست که همه اینها مراد باشند.

شاگرد: روایاتی هست که می‌گوید در ماه رمضان هر چه قدر می‌توانید قرآن بخوانید و اشتباه هم بخوانید ملک الصالحش می کند این روایات به ماه رمضان ارتباط دارد ولی کلام شما مطلق است .

استاد: ببینید اگر مفهوم داشت از افراد روشن ولو کان لبان بود. یعنی اگر مفهوم داشت بین مشترعه و مسلمین صدایش مثل توپ می‌پیچید. غیر از ماه مبارک غلط نخوانید. و حال اینکه اصلاً اینطور نیست. احدی نمی‌گوید اگر در ماه مبارک به غلط قرآن خواندید طوری نیست، و در غیر ماه مبارک مشکل دارد. آن آقا گفته بود من ماندهام؛ وقتی در خانه قرآن می‌خوانم هیچ غلط نمی‌خوانم. اما وقتی درمجلس می‌خوانم مرتب از من غلط می‌گیرند! خب حالا اگر اینطور بود که فقط در مجلس بخوان در خانه نخوان و تمام. یعنی این یکی از روشن‌ترین مصادیق قاعده ولو کان لبان است. لذا مفهوم ندارد. آن در مقام تشویق است. می‌خواهد بگوید بخوانید. این شبهه به ذهن شما نیاید که باعث شود شما قرآن را کم بخوانید.

---

[1]المزمل ۲۰

[2]القمر۱۷

[3]لقمان ۲۷

بازبینی #2
ایجاد شده 7 آوریل 2024 13:08:37 توسط ... .
به روزرسانی شده 18 مه 2024 15:49:28 توسط ... .